

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-181/1855

Ankara

20/4/2001

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milli Eğitim Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'na 28/3/2001 tarihinde kararlaştırılan "Yüksek Öğretim Kanunu, Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu, İlköğretim ve Eğitim Kanunu, Milli Eğitim Temel Kanunu, Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu, Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 24/3/1988 Tarihli ve 3418 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması ve Bazı Kağıt ve İşlemlerden Eğitime Katkı Payı Alınması Hakkında Kanun ile Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent ECEVİT
Başbakan

Eki :

- 1- Kanun Tasarısı
- 2- Gerekçe (Genel-Madde)

T. B. M. M. BAŞKANLIĞI	
Tali Kom.	- Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor
Başbakan ECEVİT	- Plan ve Bütçe
Tarih	24.4.2001-1/841
K. Md.	K.D.Bşk.
Başkan	

GENEL GEREKÇE

Ülkemizin, Avrupa Birliği'ne geçiş sürecinde, Birlik üyeleri içerisinde rekabet edebilme avantajı sağlayacak en önemli kaynağı, sahip olduğu genç ve dinamik insan gücüdür.

İnsan gücünün kalkınma hamlesine hız kazandıran bir faktör haline dönüşmesi, nitelik ve nicelik açısından yeterli bir eğitimin verilmesiyle mümkün olacaktır. Okul öncesi eğitimden başlamak üzere, eğitimin her kademesinde vatandaşlarımızı 21. yy'da çağdaşlarıyla rekabet edecek düzeye getirecek nitelikte yetiştirmek hayati bir önem arz etmektedir.

Eğitimin, verimlilikte artış yaparak ekonomik büyümeye katkı sağladığı herkes tarafından kabul edilen bir gerçektir.

Gelişmiş ülkeler, orta öğretimde yüzde yüz, yüksek öğretimde ise yüzde 45-75 okullaşma oranlarına ulaşmak suretiyle iş gücünün eğitim düzeyini yükseltmişlerdir.

Ülkemizde ise, istihdam edilenlerin eğitim düzeyleri oldukça düşük kalmıştır. İstihdam içinde orta öğretim düzeyinde eğitim alanların oranı yüzde 14, yüksek öğretim düzeyinde eğitim alanların oranı ise yüzde 7,3 düzeylerinde kalmıştır. Bu durum iş gücünün eğitim düzeyinin hızla yükseltilmesi gereğini ortaya koymaktadır.

Üretim ve hizmet sektörlerindeki teknolojik gelişmeler ve kalite yarışı, iş gücünden beklenen nitelikleri etkilemekte; değişikliklere uyum sağlayabilen, ekip çalışmasını benimseyen, problem çözebilen, yazılı ve sözlü iletişim kurabilen, sorumluluk alabilen, plânlayabilen, yönetebilen ve benzeri yeteneklere ve yüksek performansa sahip elemanların yetiştirilmesini zorunlu hale getirmektedir.

Ayrıca 2000'li yıllarda dünya işgücü ihtiyacının $\frac{3}{4}$ 'ünün en az ön lisans düzeyinde yüksek öğrenim görmüş iş gücü ile karşılanması gerektiği, bilimsel araştırmalarda belirlenmiştir. Üretim ve hizmet sektörlerinin yüksek nitelikli iş gücünü yetiştirmek amacıyla, orta öğretim üzerine en az iki yıl süreli ön lisans düzeyinde meslekî ve teknik eğitim programlarının uygulandığı meslek yüksekokullarının açılmasında, Devletin sağladığı kaynakların yanında, kâr amacı gütmeyen vakıfların da kaynaklarından faydalanılarak, meslekî eğitimin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması ekonomik gelişmemize önemli katkılar sağlayacaktır.

Zorunlu eğitim süresinin sekiz yıla çıkarılması ile birlikte ilköğretim çağ nüfusu yaklaşık yüzde 60 oranında artmış ve buna bağlı olarak okul, derslik gibi mevcut alt yapının yetersizliği, önemli bir sorun durumuna gelmiştir.

7. Beş Yıllık Kalkınma planında ilköğretim okullaşma oranı hedefinin 2000 yılı için %100 olarak belirlenmiş olması; üç yıl içinde ilköğretim öğrenci sayısını 8,5 milyondan 10,5 milyona çıkarmıştır. Bu hedef, en azından 2 milyon öğrencilik ek kapasite oluşturulmasını zorunlu kılmıştır.

Sekiz yıllık zorunlu ilköğretim uygulamasının başlangıç yılı olan 1997-1998 öğretim yılında %85,1 (%78,9 kız, %90,9 erkek) olan okullaşma oranı, 2000-2001 öğretim yılında %99,4 (%95,2 kız, %103,4 erkek) olmuştur. Son dört yılda okullaşma oranındaki artış yaklaşık %14 düzeyindedir. Okullaşma oranlarının artışı kız ve erkek öğrenciler için birbirine yakın oranlarda, hatta kız öğrencilerin okullaşma oranlarındaki artış, erkek öğrencilerin okullaşma oranlarındaki artıştan daha yüksek düzeyde gerçekleşmiştir.

Bir önceki öğretim yılına göre, 1998-1999 öğretim yılında yatılı ilköğretim öğrenci sayısında %7,5, 1999-2000 öğretim yılında ise bir önceki öğretim yılına göre %41,2 oranında bir artış olmuştur. Kız öğrenci sayısındaki artış oranı ise, erkek öğrenci sayısından daha yüksektir (%52,4).

Eğitimin çağdaş ölçütlere göre ve yüksek nitelikli bir biçimde sunulması yönünde alınan kararlar sonucunda, 2000 yılında ilköğretimde çağdaş bir eğitim düzeni kurmayı amaçlayan "Eğitimde Çağı Yakalama 2000 Projesi" 4306 sayılı Kanunun yayımını izleyen günlerde uygulamaya konulmuştur.

Bu projeye göre, 2000- 2001 öğretim yılında bir dersliğe düşecek öğrenci sayısının ortalama 30 olabilmesi için belirtilen dönemde 147.326 yeni derslik yapılması ve 180.000 yeni öğretmen istihdamı gereksinimi ortaya çıkmıştır.

1997 yılında yapılan planlama çalışmalarına göre, 2000 yılı sonuna kadar gereksinim duyulan yatırım kaynağı yaklaşık 1 katrilyon lira olarak belirlenmiştir.

DİE Tüketici Fiyatları İndeksi baz alındığında, 1 katrilyon liranın 2000 yılı Ekim ayı fiyatlarıyla karşılığı 4,3 katrilyon liradır.

4306 sayılı Kanun gelirlerinden 2000 yılı Ekim ayına kadar sağlanan miktarın 2000 yılı Ekim ayı fiyatları ile karşılığı 1,7 katrilyon liradır. Buna göre, 3 yılda gereksinim duyulan toplam kaynağın ancak **%39'u** temin edilebilmiştir.

Buna rağmen, halk katkısı, yeni ihale sistemi ve ödeneğin verimli kullanımı ile bu güne kadar tamamlanan ve yapımı devam eden derslik sayısı 83.843 olup, hedeflenen dersliklerin **%57 si** gerçekleştirilmiştir. İlköğretimde hedeflenen dersliklerin tamamlanabilmesi için 2000 yılı Ekim ayı fiyatları ile **2,6 katrilyon liraya daha ihtiyaç vardır.**

2001-2002 öğretim yılından itibaren orta öğretimde çağ nüfusunun 14-17 yaş olarak düşünülmesi ve şu anda ilköğretim okullarında okuyan öğrenci sayıları baz alındığında, 8. Beş Yıllık Kalkınma Plânı döneminde ilköğretimin yanında orta öğretimde de ek kapasiteye ihtiyaç duyulacaktır.

Bakanlığımıza bağlı orta öğretim okul ve kurumlarına; 2001-2002 öğretim yılında **2.660.878**, 2002-2003 öğretim yılında **2.998.669**, 2003-2004 öğretim yılında **4.061.269**, 2004-2005 öğretim yılında **4.293.178** öğrencinin devam edeceği tahmin edilmektedir. 2000-2001 öğretim yılında orta öğretim okullarına devam eden öğrenci sayısı **2.128.957** dir. Bu tahminlere göre en az **2.100.000 öğrenci artışı** olacaktır.

Bu tahminler, her yıl ilköğretimden mezun olan öğrencilerin yüzde 85,5'inin Bakanlığımız bünyesindeki orta öğretim kurumlarına devam edeceği varsayılarak yapılmıştır.

Bakanlığımıza bağlı orta öğretim okul ve kurumlarına devam edecek öğrenci sayısı, mevcut kapasite ve gereksinim duyulan tahmini ek kapasite hesaplandığında; 2000-2001 öğretim yılında 337.928, 2001-2002 öğretim yılında 269.321, 2002-2003 öğretim yılında 985.130, 2003-2004 öğretim yılında da 144.488 öğrenci kapasitelik ek tesis yapılması zorunludur. Orta öğretimde yapılması gereken ek tesis (derslik, atölye, laboratuvar, v.b.) ve bunların donatımı için de 2000 yılı fiyatlarıyla yaklaşık **2,2 katrilyon liralık kaynağa ihtiyaç vardır.**

Eğitimin çağdaş ölçütlere göre ve yüksek nitelikli olarak sunulmasını sağlayacak yatırım ve harcamalar için gerekli olan 4.8 katrilyon liranın; genel bütçeden, 4306 sayılı Kanun kapsamında toplanacak eğitim katkı paylarından ve Dünya Bankası ile Avrupa Birliğinden sağlanacak kredi ve hibe kaynaklarından karşılanması düşünülmektedir.

Sekiz yıllık zorunlu ilköğretime geçilmesinden sonra, orta öğretimin bir sistem bütünlüğü içinde meslekî ve teknik eğitim ağırlıklı olarak yeniden yapılandırılmasının önemi daha da artmıştır.

Meslekî ve teknik orta öğretim kurumları ile meslek yüksekokulları arasında program bütünlüğü ve devamlılığının sağlanması, çağın gereklerine uygun olarak yatay ve dikey geçişleri yeniden düzenleyen esnek bir yapıda sistemin geliştirilmesi önem arz etmektedir.

15. ve 16. millî eğitim şûralarında alınan kararlar ile 7. ve 8. Beş Yıllık Kalkınma Planlarında yer alan ilke, hedef ve politikalar gereğince, ilköğretimden orta öğretime geçişin yeniden düzenlenmesi ile orta öğretimin meslekî ve teknik eğitim ağırlıklı olarak yeniden yapılandırılması gerekmektedir.

Belirtilen açıklamalar ve nedenlerden dolayı; eğitim tarihimizin en büyük atılımlarından biri olan sekiz yıllık zorunlu ilköğretimde öngörülen hedeflere, orta öğretimde de çağdaş standartlara ulaşılabilmesi ve zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılması hedefi doğrultusunda gerekli alt yapının hazırlanması için, 31/12/2002 tarihinde sona erecek olan eğitim katkı payı uygulamasının; 31/12/2010 tarihine kadar uzatılması gerekmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1-Madde ile, bir üniversite ile yüksek teknoloji enstitüsüne bağlı olmaksızın ve kazanç amacına yönelik olmamak şartı ile vakıflar tarafından kurulan meslek yüksekokulları da yükseköğretim kurumları tanımı kapsamına alınmıştır.

Bu maddeye eklenen (v) bendi ile, aynı bölgede bulunan meslek yüksekokulları ile meslekî ve teknik orta öğretim kurumları öğretim programları bütünlüğü ve devamlılığı içinde ilişkilendirilerek meslekî ve teknik eğitim bölgesi oluşturulmasına imkan sağlanmıştır. Bu sayede, meslekî ve teknik orta öğretim kurumlarını bitirenler, bitirdiği alanda veya bitirdiği alana yakın alanda ön lisans eğitimi alarak orta öğretimde elde ettiği bilgi ve becerilerini geliştirecek ve çağımızda sanayi ve hizmet sektörünün ihtiyaç duyduğu meslek elemanı olarak yetişeceklerdir. Bu meslek elemanları, çevredeki sanayi ve hizmet sektörünün gelişmesine, modernleşmesine ve üretimde artış sağlanmasına katkı sağlayacaktır.

Madde 2- Üretim ve hizmet sektörlerindeki teknolojik gelişmeler ve kalite yarışı, iş gücünden beklenen nitelikleri etkilemekte; değişikliklere uyum sağlayabilen, ekip çalışmasını benimseyen, problem çözebilen, yazılı ve sözlü iletişim kurabilen, sorumluluk alabilen, plânlayabilen, yönetebilen ve benzeri yeteneklere ve yüksek performansa sahip elemanların yetiştirilmesini zorunlu hale getirmektedir. Ayrıca 2000'li yıllarda dünya işgücü ihtiyacının $\frac{3}{4}$ 'ünün en az ön lisans düzeyinde yüksek öğrenim görmüş iş gücü ile karşılanması gerektiği, bilimsel araştırmalarda belirlenmiştir. Üretim ve hizmet sektörlerinin yüksek nitelikli iş gücünü yetiştirmek amacıyla, orta öğretim üzerine en az iki yıl süreli ön lisans düzeyinde meslekî ve teknik eğitim programlarının uygulandığı meslek yüksekokullarına, bu okulların tabanını teşkil edecek olan meslekî ve teknik orta öğretim öğrencilerinin sınavsız alınması, meslekî ve teknik eğitime ilgi ve isteği artıracak, bu alanda okullaşma oranını yükseltecek, aynı zamanda yüksek nitelikli, meslek elemanı yetişmesini sağlayacaktır.

Madde ile;

Uluslar arası bilimsel yarışmalara daha çok orta öğretim öğrencisinin katılımının özendirilmesi amacıyla, bu öğrencilerin ödül kazandıkları alanlarda seçtikleri yükseköğretim kurumlarına sınavsız girmelerine imkan sağlanmaktadır.

Meslekî ve teknik orta öğretim kurumu mezunu olup, meslek yüksekokuluna sınavsız geçiş yaparak bu okulları bitirenlerin %10'undan az olmamak üzere, kendi alanındaki lisans programlarına ayrılacak kontenjanlara dikey geçiş yapabilmelerine imkan sağlanmasıyla da, sistemin özünden yetişen, daha orta öğretim seviyesinden itibaren alanıyla ilgili sektörü yakından tanıyan bilgili, becerili ve yetenekli öğrencilere lisans eğitimine geçiş olanağı tanınmıştır. Böylece, hem bu okulların öğretmen ve öğretim elemanı ihtiyaçları kendi bünyesinden yetişenlerce karşılanmış ve hem de bu alandaki sektörün mühendis seviyesindeki meslek elemanı ihtiyacı karşılanmış olacaktır.

Meslekî ve teknik orta öğretim kurumlarının herhangi birini bitirenlerin, meslekî ve teknik eğitim bölgeleri kapsamı dışındaki yükseköğretim programlarına gitmek istemeleri halinde üniversiteye giriş sınavlarına başvurabilmelerine ve daha başka lisans veya ön lisans programlarına devam edebilmelerine de imkan tanınmıştır.

Madde 3- Tekstil, makine, otomobil ve benzeri sanayi sektörleri, ürünlerini dış piyasalara satarak ülkemize önemli ölçüde döviz kazandırmaktadır. Bu sektörlerin, yabancı üreticilerle rekabet edebilmeleri ve onlara karşı üstünlük sağlayabilmeleri için üretimin başlangıcından pazarlanmasına kadar her kademede yüksek nitelikli meslek elemanına ihtiyaçları vardır. Özel sektör sahipleri bu ihtiyacın giderilebilmesi için meslek yüksekokulu açmak istemelerine rağmen, mevcut Kanuna göre üniversite veya ileri teknoloji enstitüsüne bağlı olmaksızın meslek yüksekokulu açamamaktadır.

Madde ile; vakıfların, herhangi bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsüne bağlı olmaksızın, sanayi ve hizmet sektörlerinde ekonomimizin ihtiyaç duyduğu alanlarda yüksek nitelikli iş gücü ihtiyacının karşılanmasına katkı sağlamak amacıyla meslekî ve teknik alanlarda meslek yüksekokulu kurabilmelerine imkan sağlanmıştır.

Ancak, bölgede meslek yüksekokulu açılabilmesi için, bölgede bulunan sanayi ve hizmet sektörünün, bu meslek yüksekokullarına gereksinimi olması esası getirilmiştir.

Madde 4- Sanayinin gereksinim duyduğu standartlarda bir eğitim gerçekleştirebilmek için, meslek yüksekokullarının laboratuvarları ve atölyelerinin sanayinin uyguladığı teknolojiye uygun olarak donatılmış olmaları gerekmektedir. Ancak, meslek yüksekokullarında, maliyeti yüksek olan bu donanımların eksik olduğu bilinmekte, hatta bunların büyük bir bölümü, kendilerine alt yapı teşkil eden meslekî ve teknik liselerden tesis, araç ve gereç bakımından düşük düzeyde bulunmaktadır. Ayrıca, yükseköğretim sistemimizin genelinde olduğu gibi meslek yüksekokullarında da öğretim elemanı sıkıntısı vardır.

Madde ile; mesleki ve teknik eğitim bölgesinde bulunan meslek yüksekokulları ile meslekî ve teknik orta öğretim kurumları, öğretim programı bütünlüğü ve devamlılığı içerisinde ilişkilendirilerek, bölgedeki mevcut fiziki imkanların ve öğretmenlerin veya öğretim elemanlarının müştereken ve yüksek nitelikli meslek elemanı yetiştirmek amacıyla kullanılmasına, bölgedeki kamu ve özel kurum ve kuruluşların iş yerlerindeki imkanlarının eğitim amacıyla kullanılması ve buralardaki öğretmenlerin, uzman kişilerin ve emekli öğretim elemanlarının meslek yüksekokullarında görevlendirilebilmelerine ilişkin işbirliği yapılabilmesine ve dolayısıyla ülkemizin kaynaklarının daha etkin ve verimli olarak yine ülkemiz için kullanılmasına imkan sağlanmıştır.

Meslek yüksekokullarındaki laboratuvar ve atölyeler yeteri kadar donatılamadığı ve her gün değişen ve gelişen teknolojinin gerektirdiği teçhizatı okullara almak mümkün olmadığı için meslek yüksekokulu öğrencileri mesleklerindeki gelişmelerden habersiz olarak yetişmektedir. Bu da mezuniyet sonrasında istihdam güçlüğüne veya istihdam edildikleri işyerlerinde başarısız olmalarına neden olmaktadır. İşletme ile okuldaki eğitimi arasında eşgüdüm sağlandığında işletmelerin ihtiyaç duyduğu nitelik ve nicelikte meslek elemanı yetiştirileceği için mezunlar hemen ve iyi şartlarda iş bulabilecek ve dolayısıyla üniversiteler önündeki yığılma önlenecektir.

Madde 5- Günün gelişen ve değişen şartlarına göre mesleki eğitimin bağlayıcı hükümlerinin uygulanacağı iş yerleri ve meslek dalları da değişiklik gösterebilmektedir. Madde ile, Kanunun kesin ve özel bir kapsam ile sınırlandırılması yerine, sürekli gelişme eğiliminde olan meslekî eğitimin özüne uygun bir şekilde il, meslek dalı ve iş yerlerinin kapsama alınması hususu Meslekî Eğitim Kurulunun yetkisine bırakılarak daha esnek ve dinamik bir yapı hedeflenmektedir.

Madde 6 - Madde ile; tasarıda geçen “meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumları”, “öğrenci”, “usta öğretici”, “personel”, “işletmelerde meslekî eğitim”, “işletme”, “eğitici personel”, “meslek alanı” ve “meslek dalı” terimleri tanımlanmıştır.

Madde 7- 3308 sayılı Kanunun çıktığı 1986 yılından günümüze kadar, Kanunun kapsadığı iller ve meslek alanları genişlemiştir. Gelişen ve değişen şartlara göre Mesleki Eğitim Kurulunu oluşturan üyelerin sayısı ve isimleri değişmektedir. Madde ile, Meslekî Eğitim Kurulunun üyeleri yeniden belirlenerek daha geniş bir kesimin, meslekî eğitim konusunda planlama, geliştirme ve değerlendirme konularında katılımı sağlanmıştır.

Madde 8- Madde ile; 4 üncü maddedeki genişlemeye paralel olarak, il meslekî eğitim kurulunun üyeleri yeniden belirlenmiş ve daha geniş bir kesimin, meslekî eğitim konusunda planlama, geliştirme ve değerlendirme konularında katılımı sağlanmıştır.

Madde 9- Madde ile, 19 yaşından gün alanların da eğitim seviyelerine uygun olarak düzenlenen programlara göre çıraklık eğitimine alınmaları sağlanmaktadır. Herhangi bir sebeple örgün eğitim sisteminden ayrılmış veya genel liseyi bitirip üniversiteye girememiş gençlerin de bir işletme ile çıraklık sözleşmesi kapsamında hem çalışmaları hem de meslek öğrenmelerine olanak sağlanmıştır.

Madde 10- Madde ile, aday çırak ve çırakların haftada okuyacakları genel ve meslekî teorik ders saati sayısının üst sınırı kaldırılarak teorik eğitim ağırlıklı bazı meslek dallarında çıraklara daha fazla teorik eğitimin verilebilmesine ve mevsime bağımlılık arz eden bazı meslek dallarında teorik ve pratik eğitimin bloklaştırılmasına; ayrıca eksik olan pratik ve teorik eğitimlerini meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarında veya Bakanlıkça uygun görülen iş yerlerinin eğitim birimlerinde yapmalarına olanak sağlanmıştır.

Madde 11- Madde ile, Bakanlıkça tespit edilecek illerde ve meslek dallarında 507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanununa tâbi iş yerleri için getirilmiş olan 19 yaşından gün almamış kimseleri çıraklık sözleşmesi olmadan çalıştırma yasağı diğer iş yerlerine de getirilmektedir. Bununla çıraklık eğitimi hizmetlerinin daha geniş bir kesime ulaştırılmasına olanak sağlanmaktadır.

Ayrıca, onsekiz yaşını doldurduktan sonra sözleşmesi devam eden çıraklar, işçi sağlığı ve güvenliği konularında korunmuşlardır.

Madde 12- 3308 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi ile çıraklık eğitimi süresi 3-4 yıl olarak belirlendiğinden, en az 2 yıl süreli bir çıraklık eğitimi gerektiren meslekler Kanun kapsamına alınamamaktadır. Oysa 2 yıllık bir çıraklık eğitimi ile kazandırılacak mesleklerin de kapsama alınmasında fayda olduğu, uygulamalar sonucunda anlaşılmıştır.

Madde ile;

Çıraklık eğitim süresinin alt sınırı 2 yıl olarak değiştirilmektedir. Ayrıca eğitimin eksik kalmasının önlenmesi bakımından 2 aydan fazla devamsızlıkların çıraklık eğitimi süresine ilâve edilmesi sağlanmaktadır.

Lise ve daha üst düzeyde genel eğitimden sonra veya meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarında uygulanan örgün eğitim programlarının herhangi bir kademesinden ayrılanlar ile yaygın eğitim programlarını tamamlayıp belge veya sertifika alarak kendi alanında çıraklık eğitimine devam edenlerin mesleklerini daha kısa sürede öğrenebilecekleri gerçeği dikkate alınmış ve bu gibiler için eğitim süresinin daha kısa tutulmasına olanak sağlanmıştır.

Madde 13- Madde ile; uygulamada farklı yorumlara sebep olan “işçi” terimi yerine “personel” terimi kullanılarak, işçi statüsünde çalışanı az olan fakat memur statüsünde daha fazla çalışanı olan ve meslek eğitimi yaptırmak isteyen işletmelerin de beceri eğitimi yaptırabilmesine olanak sağlayabilmek için baz alınan “50” sayısı “20” olarak değiştirilmiştir. Böylece;

20'den az personeli olan işletmelere de beceri eğitimi yaptırabilme olanağı verilmiştir.

Deprem, sel ve yangın gibi tabii afetler sonucu hasar gören veya faal durumda olan işletmelerin eğitim olanakları dikkate alınarak, beceri eğitimine ilişkin oranların değiştirilebilmesine olanak sağlanmıştır.

On veya daha fazla öğrenciye beceri eğitimi yaptıran (en az 200 çalışanı olan) işletmelere "eğitim birimi" kurma sorumluluğu verilmiş; öğrencilere beceri eğitimi yaptıracak kişilerin nitelikleri belirlenmiştir.

Uygulamada karşılaşılan ihtilafların çözümlenmesi ve beceri eğitiminin niteliğinin artırılması amaçlanmıştır. Özellikle arz etmeleri bakımından Millî Savunma Bakanlığına bağlı işletmelerde meslek eğitimi için öğrenci gönderilecek alanların, adı geçen Bakanlıkla birlikte belirlenmesi öngörülmüştür.

Madde 14- Madde ile, uygulamada yaşanan sorunlar dikkate alınarak, işletmelerde beceri eğitimi gören öğrencilerin haftalık teorik ders saati sayısının üst sınırı kaldırılmış, teorik eğitimleri sırasında işletme tarafından verilecek iznin, ücretli izin olacağına açıklık getirilmiştir.

Madde 15- Madde ile, işletmelerde grev ve lokavt uygulaması, deprem, yangın sel gibi afetler halinde işletmede uygulamalı eğitime giden meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumu öğrencilerinin bu durum karşısında, eğitimlerini kendi okul ve kurumlarında sürdürmelerine açıklık getirilmiştir.

Madde 16- Madde ile; mesleklerin özelliğine göre kalfalık döneminde gerekli çalışma süresi Bakanlığın tespitine bırakılmıştır.

Madde 17-Kalkınma plânları, 15 ve 16. millî eğitim şûra kararları ve hükümet programları dikkate alınarak, meslekî eğitime gereken özendirici tedbirlerin getirilmesi ve bu okulların toplumda daha fazla öğrenciye hizmet götürmesi esas alınmıştır. Madde ile, meslekî ve teknik eğitim okul ve kurum mezunlarının ustalık belgesi almaları için alanında bir yıllık çalışma şartı kaldırılmış, yalnızca ustalık sınavına alınmaları esası getirilmiştir.

Ayrıca, meslek lisesi veya meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumu mezunlarından alanlarında en az 2 yıl süreli eğitim ve üretim çalışmaları yapan kız teknik öğretim olgunlaşma enstitüleri gibi Bakanlığa bağlı olarak açılan kurum mezunlarının alanları ile ilgili bir programdan bitirme belgesi aldıkları takdirde, bu belgenin iş yeri açmada geçerliliğinin sağlanması amacıyla doğrudan ustalık belgesi ile değiştirilmesi sağlanmıştır.

Madde 18- Madde ile, çıraklık eğitimi uygulama kapsamında bulunan il ve mesleklerde, iş yeri açmaya izin veren mercilerin; ustalık belgesi ile bu işyerinde istihdam edilecek personelin alanında eğitim aldığını gösterir belgeyi istemelerine zorunluluk getirilmiştir.

Ayrıca, işyerlerinde alanında meslekî eğitim almış olanların istihdam edilmesi hükmü getirilerek, meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarına hızlı bir öğrenci akışı sağlanmasına, kalkınma planları ile hükümet programlarında ve 15 ve 16. millî eğitim şûralarında yer alan ve orta öğretim öğrencilerinin % 65'inin meslekî ve teknik eğitime, % 35'inin genel eğitime yönelmesi hedefinin gerçekleştirilerek, insan gücü-eğitim-istihdam dengesinin en kısa sürede kurulmasına ve tüketicilerin korunmasına olanak sağlanmıştır.

Madde 19- Madde ile, çıraklık eğitimi sisteminden mesleği ile ilgili bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını kazanmak suretiyle kalfa veya usta unvanını alanların ek eğitim almak suretiyle meslek alanı diplomasına erişmelerine olanak sağlanmıştır.

Ayrıca, yabancı ülkelerden ve Ülkemizdeki meslek kuruluşlarından, Bakanlığa bağlı meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumları ile denkliği Bakanlıkça kabul edilen diğer bakanlıklara bağlı okul ve kurumlardan alınmış belgelerin çıraklık, kalfalık ve ustalık eğitimine geçişte değerlendirilmesine olanak sağlanmıştır.

Madde 20- Madde ile, iş yerlerindeki pratik eğitimin denetlenmesinde, meslek kuruluşlarının katılımı sağlanmıştır. Ayrıca, sözleşmeyi haksız olarak tek taraflı fesheden işletmelere ceza getirilmiş ve ceza oranları artırılmış, bu madde kapsamında yapılan denetimlere ait raporların valiliğe verilmesi ve raporların valilikçe değerlendirilerek gereğinin yapılması hükmü getirilmiştir.

Madde 21- Madde ile; meslekî ve teknik eğitim merkezleri kurulmaktadır.

Meslekî eğitimin geliştirilerek yaygınlaştırılması ve niteliğinin yükseltilmesinde mevcut kaynakların daha rasyonel şekilde kullanılması, eğitim maliyetinin düşürülmesi, verimliliğin yükseltilmesi, en az kaynak kullanarak en çok fayda sağlanması gerekmektedir.

Bugün eğitim kurumlarının yerleşiminde görülen dağınıklık ve çeşitlilik, fizikî olanakların ve personelin verimli kullanılmasını engellemekte, eğitimde standart ve kaliteyi olumsuz etkilemektedir.

Yörenin ve öğrencinin mesleki eğitim gereksinimlerine cevap verebilmek için coğrafi sınırların belirlenmesi ve bu sınırlar içerisinde verimli olacak bir plânlamaya gidilmesi aynı veya birbirine çok yakın olan okulların birleştirilerek fizikî olanakların (bina, tesis, donatım) verimli kullanımının sağlanması esas olacaktır. Bu coğrafi sınırlar içinde mümkün olan bütün meslek alanlarının bulunması sağlanacaktır. Böylece eğitim hedefleri ile faaliyetleri daha tutarlı hale getirilecek mevcut kaynakların en etkin ve verimli kullanımı mümkün olacaktır. Ayrıca, her derece ve türdeki meslekî eğitim programları arasında yatay ve dikey geçişe olanak sağlanacaktır.

Madde 22- Madde ile; “Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu” ve “Çıraklık Eğitim Merkezi” isimleri değiştirilmiş ve “Çıraklık” kelimeleri çıkarılmıştır. Çıraklık eğitim merkezlerine çıraklar, kalfalar ve diğer yetişkinler de devam etmektedir. Çıraklık isminin hoş olmadığı ve değiştirilmesi yönünde birçok kuruluştan talep gelmiştir. Ayrıca, Kanundaki terimlerin güncelleştirilmesi ve ifade bütünlüğünün sağlanması amaçlanmıştır.

Madde 23- Madde ile; 3308 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmektedir.

Geçici Madde 9- Madde ile; mesleği 3308 sayılı Kanun kapsamına alınmakla beraber, ustalık belgesi sahibi olmadan iş yeri açmış ve izinsiz olarak işlerini sürdüren kişilerin sorunlarına çözüm getirilmiştir.

Bu kişiler genellikle Kanunun ilgili maddelerinden haberdar olmamaları ya da denetim eksikliği nedeniyle iş yerlerini açmış ve uzun zamandır da işlerini devam ettiren kişilerdir. Bu tür iş yeri açan kişilerin sayısının oldukça fazla olması nedeniyle hem ülke ekonomisi, hem de kişilerin mağdur edilmemesi açısından bu iş yerlerinin kapatılmaması, bunun yerine bir defaya mahsus geçici bir çözümün getirilmesi uygun bulunmuştur.

Bu durumda olan kişilere yönelik olarak bir ustalık eğitimi düzenlenmesi ve eğitimin sonunda yapılacak sınavda başarılı olmaları halinde ustalık belgelerinin verilmesi öngörülmüştür. Böylece, bu kişilerin hem bir eğitimden geçmeleri hem de ustalık belgesi almalarına olanak sağlanarak mağduriyetleri önlenecektir.

Madde ile, bu Kanun kapsamı dışındaki meslek dallarında ilgili mevzuat doğrultusunda meslekî belge verme uygulaması yapan meslek kuruluşlarının verdiği belgelerin, o meslek dalları Kanun kapsamına alındığında Bakanlıkça verilen belgeler ile değiştirilmesi sağlanmış olacaktır.

Geçici Madde 10- Madde ile; Kanun kapsamı dışındaki il ve mesleklerde belge düzenleme görev ve sorumluluğu ilgili meslek odalarına verilmektedir.

Madde 24- 4306 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinde belirtilen işlemler ve kağıtlar için eğitim katkı payı uygulaması, 31/12/2002 tarihinde sona erecektir. Ancak, sekiz yıllık kesintisiz ilköğretimde yüzde 100 okullaşma oranı hedefine ulaşabilmek ve dersliklerdeki öğrenci sayılarını 30'a indirebilmek için yapımı planlanan derslikler tamamlanamamıştır. 2010 yılı sonuna kadar toplanacak eğitim katkı payları ile yapılacak derslikler, 8. Beş Yıllık Kalkınma Planı hedeflerine ulaşılmasını sağlayacaktır.

Madde 25- 31/12/2010 tarihine kadar toplanacak eğitim katkı payı, ilköğretim ile orta öğretim yatırımları ve giderlerinde kullanılacak, böylece, zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılması için gerekli altyapı hazırlanmış olacaktır.

Madde 26- Ortaöğretim Genel Müdürlüğüne bağlı olarak faaliyet gösteren çok programlı liselerde okul müdürlerinin genel öğretim programlarının uygulanmasına daha yatkın olmaları nedeni ile; okul ile işletmeler arasında işbirliği yapılarak meslekî eğitimin 3308 sayılı Kanuna göre sağlıklı yürütülmesi, meslekî ve teknik eğitimin gereği olan döner sermaye faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinde, meslekî eğitimde gereksinim duyulan değişik mal ve hizmetlerin satın alınmasında yeterli bilgi ve deneyime sahip olmamaları nedeni ile bu okulların sağlıklı işletilmeleri mümkün olamamıştır.

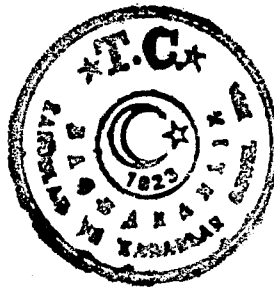
Bu sebeple; çok programlı liselerin eğitim, öğretim ve yönetimiyle ilgili iş ve işlemlerin Ortaöğretim Genel Müdürlüğünün görevleri arasından çıkarılarak bunların, mesleki ve teknik eğitim dairelerince yürütülmesine olanak sağlanmıştır.

Madde 27- Maddé ile, çok programlı liselerin açılması , eğitim öğretimle ilgili iş ve işlemlerin, kurulacak komisyon tarafından kararlaştırılması hükme bağlanmıştır.

Geçici Madde 1- Bu Kanunla ilgili yönetmeliklerin, Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içerisinde çıkarılması ve bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikler çıkarılıncaya kadar mevcut yönetmeliklerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 28- Yürürlük maddesidir.

Madde 29- Yürütme maddesidir.

**YÜKSEK ÖĞRETİM KANUNU, ÇIRAKLIK VE MESLEK EĞİTİMİ KANUNU,
İLKÖĞRETİM VE EĞİTİM KANUNU, MİLLÎ EĞİTİM TEMEL KANUNU,
ÇIRAKLIK VE MESLEK EĞİTİMİ KANUNU, MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞININ
TEŞKİLAT VE GÖREVLERİ HAKKINDA KANUN İLE 24.3.1988 TARİHLİ VE
3418 SAYILI KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI VE BAZI KAĞIT VE
İŞLEMLERDEN EĞİTİME KATKI PAYI ALINMASI HAKKINDA KANUN İLE
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞININ TEŞKİLAT VE GÖREVLERİ HAKKINDA
KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI**

Madde 1- 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanununun değişik 3 üncü maddesinin değişik (c) bendinin birinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve (u) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (v) bendi eklenmiştir.

“Yükseköğretim Kurumları: Üniversite ile yüksek teknoloji enstitüleri ve bunların bünyesinde yer alan fakülteler, enstitüler, yüksekokullar, konservatuvarlar, araştırma ve uygulama merkezleri ile bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsüne bağlı meslek yüksekokulları ile bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsüne bağlı olmaksızın ve kazanç amacına yönelik olmamak şartı ile vakıflar tarafından kurulan meslek yüksekokullarıdır.”

“v) Meslekî ve Teknik Eğitim Bölgesi: Bir veya daha fazla meslek yüksekokulu ile öğretim programları bütünlüğü ve devamlılığı içinde ilişkilendirilmiş meslekî ve teknik orta öğretim kurumlarından oluşan eğitim bölgesidir.”

Madde 2- 2547 sayılı Kanunun 45 inci maddesine (c) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (d), (e) ve (f) bentleri eklenmiştir.

“d) Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumunca tespit edilen uluslar arası bilimsel yarışmalarda ödül kazanan öğrenciler, ödül kazandıkları alanlarda Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi ile Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumunca müştereken belirlenecek yükseköğretim kurumlarından seçtiklerine sınavsız girerler.

e) Meslekî ve teknik orta öğretim kurumlarından mezun olan öğrenciler istedikleri takdirde bitirdikleri programın devamı niteliğinde veya buna en yakın programların uygulandığı, öncelikle kendi meslekî ve teknik eğitim bölgesi içinde yer alan veya bölgesi dışındaki meslek yüksekokullarına sınavsız olarak yerleştirilebilirler. Sınavsız olarak meslek yüksekokullarına devam ederek mezun olan öğrencilerin yüzde onundan az olmamak üzere ayrılacak kontenjanlara göre alanlarındaki lisans programlarına dikey geçiş yapmaları sağlanır. Bununla ilgili esas ve usûller, Millî Eğitim Bakanlığı ile Yükseköğretim Kurulu işbirliği ile çıkartılacak yönetmelikte belirlenir.

f) Meslekî ve teknik orta öğretim kurumlarından herhangi birini bitirip de meslekî ve teknik eğitim bölgeleri kapsamı dışındaki bir yükseköğretim programına girmek isteyen öğrenciler, üniversite giriş sınavlarına başvurabilirler.”

Madde 3- 2547 sayılı Kanunun ek 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ek Madde 2- Vakıflar; kazanç amacına yönelik olmamak şartıyla malî ve idarî hususlar dışında akademik çalışmalar, öğretim elemanlarının sağlanması ve güvenlik yönlerinden bu Kanunda gösterilen esas ve usullere uymak kaydıyla, yükseköğretim kurumları veya bunlara bağlı birimlerden birini veya birden fazlasını ya da bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsüne bağlı olmaksızın, ekonominin ihtiyaç duyduğu alanlarda yüksek nitelikli işgücü yetiştirmek amacıyla, bu Kanun hükümleri çerçevesinde kalmak şartıyla meslek yüksekokulu kurabilir. Kurulacak meslek yüksekokullarına, mesleki ve teknik eğitim bölgesinde gereksinim duyulması esastır.”

Madde 4- 2547 sayılı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Ek Madde 24- Meslekî ve teknik eğitim bölgesinde, çağdaş bilim ve teknolojiye değışme ve gelişmelere uygun olarak ekonominin gereksinim duyduğu alanlarda yüksek nitelikli işgücü yetiştirmek üzere, bir veya daha fazla meslek yüksekokulu ile meslekî ve teknik orta öğretim kurumları, öğretim programları bütünlüğü ve devamlılığı içinde ilişkilendirilir. Her ilde en az bir meslekî ve teknik eğitim bölgesi kurulabilir.

Meslekî ve teknik eğitim bölgelerinde bulunan meslek yüksekokulu veya okulları ile, meslekî ve teknik orta öğretim kurumları, ilgili kamu ve özel kurum ve kuruluşları arasındaki işbirliği ve koordinasyonun sağlanmasına ve yürütülmesine ilişkin esas ve usûller, Millî Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu işbirliği ile çıkartılacak yönetmelikle düzenlenir.

Meslekî ve teknik eğitim bölgesi içindeki meslek yüksekokulu öğrencilerinin işyerlerindeki eğitim, uygulama ve stajlarına ilişkin esas ve usûller Yükseköğretim Kurulunca çıkartılacak yönetmelikle belirlenir.

Meslekî ve teknik eğitim bölgeleri içindeki meslekî ve teknik orta öğretim kurumları ile diğer kamu ve özel kurum ve kuruluşlarda görevli olup da meslek yüksekokullarındaki ders ve uygulamalarda görevlendirilen öğretmenlere, uzman kişilere, emekli öğretim elemanlarına ve emekli öğretmenlere 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununda belirtilen miktarda saat başına ders ücreti ödenir.”

Madde 5- 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanununun 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değıştirilmiştir.

“Madde 2- Bu Kanun, Meslekî Eğitim Kurulunun belirleyeceği mesleklerde, kamu ve özel sektöre ait kurum, kuruluş ve iş yerleri ile meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarındaki eğitim ve öğretimi kapsar.”

Madde 6- 3308 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (d), (g) ve (h) bentleri aşağıdaki şekilde değıştirilmiş ve (i) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (j), (k), (l), (m), (n), ve (o) bentleri eklenmiştir.

"d) “**Öğrenci**”, işletmelerde, meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarında örgün eğitim görenleri;”

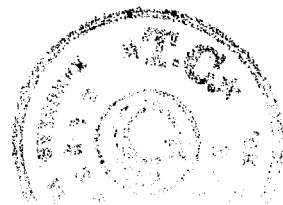
"g) “**Usta Öğretici**”, ustalık yeterliğini kazanmış; aday çırak, çırak, kalfa ile meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumları öğrencilerinin iş yerindeki eğitiminden sorumlu, meslekî eğitim tekniklerini bilen ve uygulayan kişiyi;

h) “**İşletmelerde Meslekî Eğitim**”, meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumları öğrencilerinin beceri eğitimlerini işletmelerde, teorik eğitimlerini ise meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarında veya işletme ve kurumlarca tesis edilen eğitim birimlerinde yaptıkları eğitim uygulamalarını;”

"j) “**Meslekî ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumları**”, meslekî ve teknik eğitim alanında, diplomaya götüren orta öğretim kurumları ile belge ve sertifika programlarının uygulandığı her tür ve derecedeki örgün ve yaygın eğitim-öğretim kurumlarını;

k) “**Personel**”, kamu ve özel kurum, kuruluş ve iş yerlerinde maaş ya da ücret karşılığında çalışan kadrolu veya sözleşmeli elemanlar ile işçileri;

l) “**İşletme**”, mal ve hizmet üreten kamu ve özel kurum, kuruluş ve iş yerlerini;

m) "Eğitici Personel", meslekî yeterliğe sahip, öğrencilerin iş yerindeki eğitiminden sorumlu, iş pedagojisi eğitimi almış, meslekî eğitim yöntem ve tekniklerini bilen ve uygulayan veya meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarında atölye, laboratuvar, meslek dersleri öğretmenliği yapabilme yetkisine sahip kişiyi;

n) "Meslek Alanı", ortak özelliklere sahip birden fazla meslek dalını içeren; bilgi, beceri, tutum, davranış ve istihdam olanağı sağlayan alanı;

o) "Meslek Dalı", bir meslek alanı içinde yer alan ve belirli konularda uzmanlaşmaya yönelik, bilgi, beceri, tutum, davranış gerektiren ve istihdam olanağı sağlayan iş kollarından her birini"

Madde 7- 3308 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 4- Meslekî ve teknik eğitim programlarının uygulandığı her tür ve derecedeki örgün, yaygın ve çıraklık eğitimi, meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumları ile işletmelerde yapılacak meslekî eğitimin; plânlanması, geliştirilmesi ve değerlendirilmesi konularında kararlar almak ve Bakanlığa görüş bildirmek üzere, Bakanlıkta Meslekî Eğitim Kurulu kurulur. Bu Kurulun kararları Bakanlık ve ilgili meslek kuruluşlarınca yürütülür.

Meslekî Eğitim Kurulu, Bakanlık Müsteşarının başkanlığında;

- a) Bakanlığın meslekî eğitimle görevli Müsteşar yardımcıları,
- b) İçişleri Bakanlığı Müsteşar yardımcısı,
- c) Maliye Bakanlığı Müsteşar yardımcısı,
- d) Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Müsteşar yardımcısı,
- e) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Müsteşar yardımcısı,
- f) Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Müsteşar yardımcısı,
- g) Turizm Bakanlığı Müsteşar yardımcısı,
- h) Devlet Planlama Teşkilatı Sosyal Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürü,
- i) Bakanlığın, meslekî eğitim ile ilgili genel müdürleri,
- j) Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu Başkanı veya üst düzey yetkilisi,
- k) Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Başkanı veya üst düzey yetkilisi,
- l) En çok işvereni temsil eden İşveren Sendikaları Konfederasyonu Başkanı veya üst düzey yetkilisi,
- m) En çok işçiyi temsil eden İşçi Sendikaları Konfederasyonu Başkanı veya üst düzey yetkilisi,
- n) Bankalar Birliği Başkanı veya üst düzey yetkilisi,
- o) Meslekî eğitim alanında görevlendirilecek Yükseköğretim Kurulu temsilcisi,
- p) Türkiye Serbest Muhasebeciler, Serbest Muhasebeci Malî Müşavirler ve Yeminli Malî Müşavirleri Odaları Birliği Başkanı veya üst düzey yetkilisinden,

Çalışur.

Bakanlık, gerekli gördüğü durumlarda, Mesleki Eğitim Kurulu toplantılarına ilgili kurum temsilcilerini de davet eder.

Millî Eğitim Bakanı, gerekli gördüğü durumlarda Mesleki Eğitim Kurulu toplantılarına başkanlık eder. Mesleki Eğitim Kurulunun sekretarya hizmetleri Bakanlıkça yürütülür. Meslekî Eğitim Kurulunun toplantı ve çalışma esasları yönetmelikle düzenlenir."

Madde 8- 3308 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 6- Bu Kanun kapsamında meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumları ile işletmelerde yapılacak meslekî eğitimin plânlanması, geliştirilmesi, değerlendirilmesi

konularında karar almak ve valiliğe görüş ve tavsiyelerde bulunmak üzere illerde İl Meslekî Eğitim Kurulu kurulur.

İl meslekî eğitim kurulu, il millî eğitim müdürünün başkanlığında;

- a) Belediye başkanı veya temsilcisi (Büyük şehirlerde vali tarafından belirlenecek belediye başkanı veya temsilcisi),
- a) İl sanayi ve ticaret müdürü,
- b) Esnaf ve sanatkarlar odaları birliği başkanı veya temsilcisi ile meslekî eğitimin yapıldığı mesleklerle ilgili oda yöneticileri arasından Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Başkanlığınca seçilecek üç üye,
- c) İl ticaret odası başkanı veya temsilcisi,
- d) İl sanayi odası başkanı veya temsilcisi,
- e) Sanayi ve ticaret odalarının ayrı ayrı kurulmadığı yerlerde il sanayi ve ticaret odası başkanı veya temsilcisi,
- f) İlin, meslekî eğitimden sorumlu millî eğitim müdür yardımcısı,
- g) Kurulun sekreteryaya görevini yürüten okul müdürü,
- h) İlde faaliyet gösteren meslekî ve teknik eğitim okullarından birer yönetici,
- i) En fazla işçiyi temsil eden konfederasyonun o il için göstereceği işçi sendikaları temsilcisi,
- j) Defterdar veya temsilcisi,
- k) Türkiye İş Kurumu il müdürü veya temsilcisi,
- l) Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı sigorta müdürü veya temsilcisi,
- m) En fazla işvereni temsil eden konfederasyonun o il için göstereceği işveren sendikaları temsilcisinden,

oluşur.

İl meslekî eğitim kurulu toplantılarına, gerekirse başkanın isteği üzerine ilgili kurum temsilcileri de davet edilir.

İl meslekî eğitim kurulu toplantı ve çalışma esasları yönetmelikle belirlenir.

İl mesleki eğitim kurulunun kararları valinin onayı ile uygulanır. Vali, gerekli gördüğü hallerde il mesleki eğitim kuruluna başkanlık eder.”

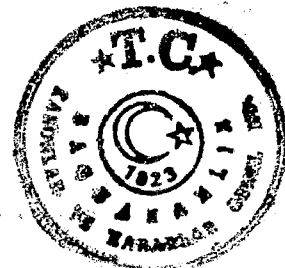
Madde 9-3308 sayılı Kanunun değişik 10 uncu maddesine birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Ancak, 19 yaşından gün almış olanlardan daha önce çıraklık eğitiminden geçmemiş olanlar, yaşlarına ve eğitim seviyelerine uygun olarak düzenlenecek meslekî eğitim programlarına göre çıraklık eğitimine alınabilir.”

Madde 10 -3308 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Aday çırak veya çıraklar, mesleğin özelliklerine göre haftada 8 saatten az olmamak üzere genel ve meslekî eğitim görürler. Bu eğitime katılmaları için aday çırak ve çırak öğrencilere ücretli izin verilir. Mevsime göre özellik arz eden mesleklerde teorik ve pratik eğitim belirli aylarda bloklştırılmış olarak yapılabilir.

Aday çırak ve çıraklar, pratik eğitimlerini iş yerlerinde, iş yerindeki eksik kalan pratik eğitimleri ile teorik eğitimlerini meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarında veya Bakanlıkça uygun görülen iş yerlerinin eğitim birimlerinde yapar. Teorik ve pratik eğitim birbirlerini tamamlayacak şekilde plânlanır ve yürütülür.”

Madde 11- 3308 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin birinci ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanun kapsamında bulunan il ve mesleklerde faaliyet gösteren iş yerleri, Bakanlıkça tespit edilecek illerde ve meslek dallarında 19 yaşından gün almamış kişileri çıraklık sözleşmesi yapmadan çalıştıramazlar. Meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarının örgün eğitim programlarından mezun olanlar ve kalfalık belgesi sahipleri bu hükmün dışında tutulur.”

“Bu Kanunun uygulandığı yer ve meslek dallarında 818 sayılı Borçlar Kanununun çıraklık sözleşmesine dair hükümleri ile onsekiz yaşını doldurduktan sonra sözleşmesi devam eden çıraklar hakkında 1475 sayılı İş Kanununun, İşçi Sağlığı ve Güvenliği başlıklı beşinci bölümünde yer alan hükümleri dışındaki hükümler uygulanmaz.”

Madde 12-3308 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu fıkradan sonra gelmek üzere maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Meslekler itibarıyla çıraklık eğitime girişte aranan eğitim düzeyi ve çıraklık süresi ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri de alınarak Bakanlıkça en az iki, en çok dört yıl olarak belirlenir. Bu süre kesintisiz olarak devam eder. Yıllık izin dışındaki iki aydan fazla devamsızlıklar çıraklık süresine eklenir.

Lise ve daha üst düzeyde genel eğitimden sonra çıraklık eğitime başlayanlar için eğitim süresi, mesleklerindeki çıraklık eğitimi süresinin yarısına kadar kısaltılabilir. Bu sürenin ne kadar kısaltılabileceği, ilgili meslek kuruluşunun teklifi ve Meslekî Eğitim Kurulunun uygun görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenir.

Ayrıca, meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarında uygulanan örgün eğitim programlarının herhangi bir kademesinden ayrılanlar ile yaygın eğitim programlarını tamamlayarak belge veya sertifika alanlardan, kendi alanlarında çıraklık eğitime başlayanlar için çıraklık eğitim süresi daha önce aldığı meslekî eğitim programının içeriği ile, devam edeceği çıraklık eğitimi programının içeriği değerlendirilerek Bakanlıkça belirlenir.”

Madde 13- 3308 sayılı Kanunun 18 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

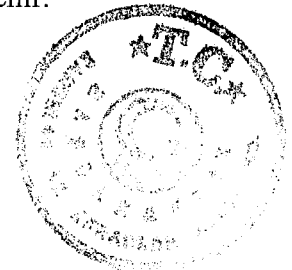
“Madde 18- Yirmi ve daha fazla personel çalıştıran işletmeler, çalıştırdıkları personel sayısının yüzde beşinden az, yüzde onundan fazla olmamak üzere meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumu öğrencilerine beceri eğitimi yaptırır. Öğrenci sayısının tespitinde kesirler tama iblağ olunur.

Deprem, sel ve yangın gibi tabii afetler sonucu yörede faal durumda kalan işletmelerin eğitim olanakları dikkate alınarak, bu işletmeler için yukarıda belirtilen oranlar, il meslekî eğitim kurulunun teklifi ve Bakanlığın onayı ile değiştirilebilir.

Meslekî eğitim kapsamına alınıp alınmadığına bakılmaksızın yirmiden az personel çalıştıran işletmeler de meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumları öğrencilerine bu Kanunun ilgili hükümlerine göre beceri eğitimi yaptırabilirler.

Vardiya usulü veya mevsimlik olarak faaliyet gösteren işletmelerde eğitim göreceğ öğrenci sayısının tespitinde gündüz vardiyasında veya faaliyet gösterdiği mevsimde çalışan personel sayısı esas alınır.

Bu Kanun kapsamına giren illerde yirmi ve daha fazla personel çalıştıran işletmeler, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bölge müdürlüklerince her yıl Şubat ayı içerisinde il meslekî eğitim kuruluna bildirilir. Beceri eğitimi yaptıracak Türk Silahlı Kuvvetlerine bağlı işletmeler, Bakanlık ve Millî Savunma Bakanlığınca birlikte belirlenir.

İşletmelerdeki personel sayısının tespitinde her yılın Ocak ayı, yaz mevsiminde faaliyet gösteren işletmelerde Temmuz ayı esas alınır. Beceri eğitimi uygulamasına da öğretim yılı başında başlanır.

İşletmelerde meslekî eğitim uygulaması kapsamına alınacak iller ve meslekler, Meslekî Eğitim Kurulunun görüşü doğrultusunda Bakanlıkça tespit edilir.

Bu madde kapsamında on ve daha fazla öğrenciye beceri eğitimi yaptıracak işletmeler bu amaçla bir eğitim birimi kurar. Bu birimde, yapılan eğitim için alanında ustalık yeterliğine sahip ve iş pedagojisi eğitimi almış usta öğretici veya eğitici personel görevlendirilir.”

Madde 14- 3308 sayılı Kanunun 20 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 20- İşletmelerde beceri eğitimi gören öğrencilerin teorik eğitimi, meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarında veya işletmelerin eğitim birimlerinde yapılır. Çalışma saatleri içinde yapılacak teorik eğitim haftada 12 saatten az olamaz. Bu eğitim yoğunlaştırılmak suretiyle de yapılabilir. Teorik eğitim günlerinde öğrenciler ücretli izinli sayılır.

Meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarında ve işletmelerde yapılan meslekî eğitime ilişkin esas ve usuller ile sınavların yapılış şekilleri, Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

Madde 15- 3308 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İşletmelerde grev ve lokavt uygulaması, deprem, yangın ve sel gibi afetler olması halinde meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumu öğrencileri eğitimlerini kendi meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarında sürdürür.”

Madde 16- 3308 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) Kalfaların, ustalık sınavlarına girebilmesi için mesleklerin özelliğine göre Bakanlıkça belirlenecek süre kadar çalışmış ve ustalık eğitimi kurslarını başarı ile tamamlamış olmaları gerekir.”

Madde 17- 3308 sayılı Kanunun 29 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 29- En az üç yıl süreli meslekî ve teknik orta öğretim kurumlarından veya meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarından mezun olanlar, Bakanlıkça düzenlenen ustalık eğitimi kurslarına katılabilecekleri gibi doğrudan da ustalık sınavlarına girebilir.

Bu kursların kapsam ve süreleri ile sınavların esas ve usulleri Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Ustalık unvanının kullanılmadığı mesleklerde çalışanlara, ustalık belgesinin hak, yetki ve sorumluluklarını taşıyan belge aynı esaslara göre verilir.

Meslekî ve teknik orta öğretim kurumu veya meslekî ve teknik eğitim merkezi mezunlarından, alanlarında Bakanlığa bağlı iki yıllık bir yaygın eğitim kurumundan belge alanlara doğrudan ustalık belgesi verilir.”

Madde 18- 3308 sayılı Kanunun 30 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 30- Ustalık belgesine sahip olanlar veya bunları işyerlerinde çalıştıranlar bağımsız işyeri açabilir.

Bu Kanun kapsamına alınan il ve mesleklerde; belediyeler ve işyeri açma izni vermeye yetkili diğer kurum ve kuruluşlar işyeri açacaklardan, meslek odaları ise işyeri sahibi olarak üye kaydı yaptıracaklardan, ustalık belgesi istemek zorundadır.

Bu işyerlerinde alanında meslekî eğitim almış olanlar istihdam edilir. İstihdam edilenlerin almaları gereken eğitimin seviyesi, türü ile halen çalışanların durumu Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

İşyeri sahipleri veya o iş yerinde çalışan ustalık belgesi sahipleri, ustalık belgelerini işyerlerine asar.

Ustalık belgesi sahibi olanlar bu haklarını 18 yaşını tamamlayana kadar kullanamaz.

Teknik lise mezunları veya meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarının 4 yıllık eğitim programlarından mezun olanlara ustalık belgesinin yetki ve sorumluluklarını taşıyan, mesleklerinde bağımsız İşyeri Açma Belgesi verilir.”

Madde 19-3308 sayılı Kanunun 35 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 35- Kapsamı, şartları ve süresi Bakanlıkça belirlenecek telâfi eğitimine katılan ve bu eğitim sonunda yapılacak sınavlarda başarılı olan kalfa, usta ve genel lise mezunlarına, bitirdikleri meslek alanının diploması verilir.

Yabancı ülkelerden ve ülkemizdeki meslekî eğitim kuruluşlarından, Bakanlığa bağlı meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumları ile denkliği Bakanlıkça kabul edilen diğer bakanlıklara bağlı okul ve kurumlardan alınmış sertifikalar ve belgeler; çıraklık, kalfalık ve ustalık eğitimine geçişte değerlendirilir.

Denklikle ilgili esas ve usuller Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

Madde 20-3308 sayılı Kanunun 41 inci maddesinin birinci fıkrası ile dördüncü fıkrasının (a) ve (b) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanun hükümlerine göre Bakanlığa bağlı eğitim kurumlarının dışında kamu ve özel kurum ve kuruluşlarında yapılan aday çırak, çırak ve kalfaların eğitimi ile işletmelerde yapılan meslekî eğitim, öğrencilerin bu eğitiminden sorumlu işletmelerin bağlı olduğu oda veya birliklerin temsilcilerinin katılımı ile Bakanlıkça; iş ortamı, sosyal güvenlik, iş güvenliği ve sağlık şartları bakımından ise Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca denetlenir. Denetimle ilgili raporlar valiliğe verilir. Raporlarda belirtilen hususlar valilikçe değerlendirilir ve gereği yapılır.”

“a) 9, 10, 25, 26 ve 28 inci maddelerine aykırı davrananlara asgari ücretin bir aylık tutarı kadar,

b) 12, 13, 14, 15, 17, 20, 22 ve 30 uncu maddelerine aykırı davrananlar ile sözleşmeyi tek taraflı ve haksız olarak fesheden işletmelere asgari ücretin bir aylık tutarının üçte ikisi kadar,”

Madde 21-3308 sayılı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Meslekî ve teknik eğitim merkezlerinin kuruluşu

Ek Madde 1- Öncelikle, Bakanlıkça belirlenecek küçük yerleşim birimlerinde olmak üzere, mesleki ve teknik eğitim merkezleri kurulur. Bu merkezlerde, meslekî ve teknik eğitim alanında orta öğretim diploması, sertifika ve belge veren programlar uygulanır.

Meslekî ve teknik eğitim merkezlerinin kurulmasına, eğitim, öğretim, yönetim ve üretim ile ilgili her türlü iş ve işlemlere ilişkin esas ve usuller Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

Madde 22- 3308 sayılı “Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanununun” adı “Meslekî Eğitim Kanunu”, bu Kanunda geçen “Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı” ibaresi, “Millî Eğitim Bakanlığı”; “İl Millî Eğitim Gençlik ve Spor Müdürlüğü” ibaresi, “İl Millî Eğitim Müdürlüğü”; “Çıraklık ve Meslek Eğitimi” ibaresi, “Meslekî Eğitim”; “Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu” ibaresi “Meslekî Eğitim Kurulu”, “İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu” ibaresi “İl Meslekî

Eğitim Kurulu", "işçi" ibaresi "personel", "imtihan" ibaresi "sınav", "Çıraklık Eğitimi Merkezi" ibaresi "Meslekî Eğitim Merkezi", "Çıraklık ve Meslekî Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonu" ibaresi "Meslekî Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonu" ve "50 ve daha fazla işçi" ibaresi "yirmi ve daha fazla personel" olarak değiştirilmiştir.

Madde 23-3308 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

"Geçici Madde 9- Bu Kanunun yayımı tarihinden önce, 3308 sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanununun çıraklık eğitimi uygulama kapsamındaki mesleklerde ustalık belgesi sahibi olmadığı halde iş yeri açmış olanlara, kapsam ve süresi ilgili meslek kuruluşlarının görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenecek telâfi eğitimine katılmaları ve bu eğitim sonundaki sınavlarda başarılı olmaları halinde doğrudan ustalık belgesi verilir. Bu gibilere telâfi eğitimini tamamlamaları için beş yıl süre tanınır.

Çalıştığı meslek dalı çıraklık eğitimi uygulama kapsamına alınmadan önce meslek odalarınca mevzuatına uygun olarak verilmiş kalfalık ve ustalık belgeleri, mesleğin o ilde kapsama alınmasından sonra Bakanlıkça yeni belgeler ile doğrudan değiştirilir.

Geçici Madde 10- Bu Kanun kapsamı dışındaki mesleklerde, meslekî belgelerin verilmesi işlemi, o meslek kapsama alınmaya kadar ilgili meslek kuruluşlarınca mevzuat doğrultusunda yapılır."

Madde 24 – 16/8/1997 tarihli ve 4306 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu, Millî Eğitim Temel Kanunu, Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu, Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 24.3.1988 Tarihli ve 3418 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması ve Bazı Kağıt ve İşlemlerden Eğitime Katkı Payı Alınması Hakkında Kanunun geçici 1 inci maddesinin değişik (A) fıkrası ile (B) fıkrasının birinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"A) Sekiz yıllık kesintisiz ilköğretim ile orta öğretim giderlerinde kullanılmak üzere, 31/12/2010 tarihine kadar aşağıda belirtilen işlemler ve kağıtlar için eğitim katkı payı ödenir."

"B) 31/12/2010 tarihine kadar 24/3/1988 tarihli ve 3418 sayılı Kanunun 7 nci maddesi hükmü yerine aşağıdaki hüküm uygulanır."

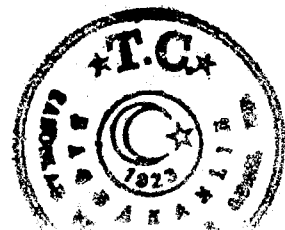
Madde 25 -4306 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinin (C), (D), (E) (F)ve (G) fıkralarında yer alan "sekiz yıllık kesintisiz ilköğretim" ibaresi "sekiz yıllık kesintisiz ilköğretim ve orta öğretim" olarak değiştirilmiştir.

Madde 26- 30/4/1992 tarihli ve 3797 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 12 nci maddesinin (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

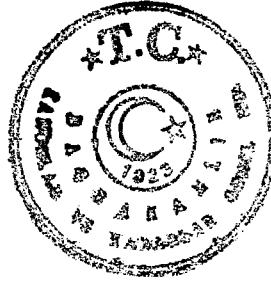
"a) Genel liseler, anadolu liseleri, fen liseleri, anadolu güzel sanatlar liseleri ve aynı seviyede benzeri diğer okulların eğitim, öğretim ve yönetimi ile ilgili bütün görev ve hizmetleri yürütmek,"

Madde 27-3797 sayılı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir.

"Ek Madde 2 - Çok programlı liselerin açılması, eğitim, öğretim ve yönetimle ilgili iş ve işlemlerin hangi genel müdürlük tarafından yürütüleceği, ilgili Müsteşar yardımcısının başkanlığında, Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürü, Kız Teknik Öğretim Genel Müdürü ve Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürünün katılımı ile oluşan bir komisyon tarafından kararlaştırılır. Mevcut çok programlı liseler belirlenen genel müdürlüğe bağlanır. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça düzenlenir."

Geçici Madde 1- Bu Kanunla ilgili yönetmelikler, Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içerisinde çıkarılır. Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikler çıkarılıncaya kadar mevcut yönetmeliklerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

T/183

Madde 28- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 29- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Eki

Bülent Ecevit

BÜLENT ECEVİT
BAŞBAKAN

<i>D. BAĞÇELİ</i> Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	<i>H. H. ÖZKAN</i> Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	<i>M. YILMAZ</i> Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	<i>S. S. GİPİTİ</i> K. D. D. V. Devlet Bakanı
<i>Prof. Dr. T. T. ÖZKAN</i> Devlet Bakanı	<i>M. KEÇECİ</i> Devlet Bakanı	<i>Prof. Dr. S. S. GÜREL</i> Devlet Bakanı	<i>F. BAL</i> Devlet Bakanı
<i>Y. YALOVA</i> Devlet Bakanı	<i>M. YILMAZ</i> Devlet Bakanı	<i>Prof. Dr. R. MİRZAOĞLU</i> Devlet Bakanı	<i>K. YÜCELEN</i> Devlet Bakanı
<i>H. GEMİCİ</i> Devlet Bakanı	<i>Prof. Dr. Ş. ÜŞENMEZ</i> Devlet Bakanı	<i>E. S. GAYDALI</i> Devlet Bakanı	<i>F. UNLU</i> Devlet Bakanı
<i>B. MİRZAOĞLU</i> Devlet Bakanı V.	<i>R. ÖZKAN</i> Devlet Bakanı	<i>S. ORAL</i> Adalet Bakanı	<i>S. ÇAKMAKÇI</i> Millî Savunma Bakanı
<i>S. TANTAN</i> İçişleri Bakanı	<i>H. H. ÖZKAN</i> Dışişleri Bakanı V.	<i>S. ORAL</i> Maliye Bakanı	<i>M. BOSTANCI</i> Millî Eğitim Bakanı
<i>K. YALIN</i> Bak. ve Başb. Yrd.	<i>Prof. Dr. E. ÖZKAN</i> Sağlık Bakanı	<i>Prof. Dr. E. OKSÜZ</i> Ulaştırma Bakanı	<i>A. K. TANRIKULU</i> Tarım ve Köylüleri Bakanı V.
<i>M. YILMAZ</i> Çalışma ve İş. G. V. Bakanı	<i>Prof. Dr. E. ÖZKAN</i> Sanayi ve Ticaret Bakanı	<i>M. C. ERGÜNER</i> En. ve Tab. K. V. Bakanı	<i>M. İ. TALAY</i> Kültür Bakanı
<i>Y. YALOVA</i> E. M. U. B. V.	<i>Prof. Dr. N. ÇAĞAR</i> Orman Bakanı	<i>F. AYTEKİN</i> Çevre Bakanı	

Dosya No.

101-181

399